

РОБОТА ЖУРНАЛІСТА З ІНФОРМАЦІЄЮ

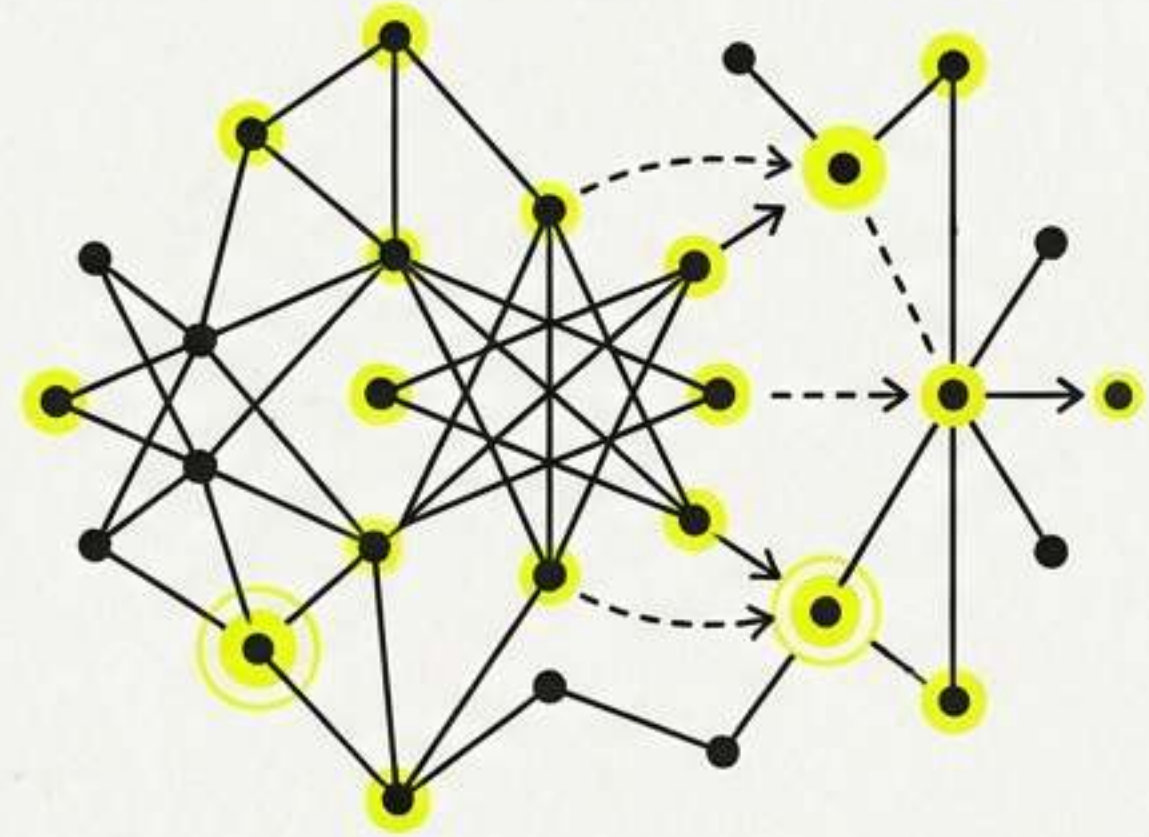
*Від сировини до формування суспільної свідомості:
анатомія, типологія та правила гри.*

Природа інформації: Два підходи у науці

Атрибутивна концепція

Інформація як властивість матерії. Це об'єктивне відображення взаємодії об'єктів (наприклад, кратер на Місяці від удару метеорита).

Функціональна концепція

Інформація як продукт соціальної активності. Пов'язана зі свідомістю, де обмін знаками та символами є основою розвитку людської культури.

Журналістика як функція свідомості

“Інформація не лише передає зміст, а й формує свідомість, дозволяючи людині панувати над світом.”

— Жак Дерріда

Архітектура контенту: 6 типів за предметом зображення (В. Здоровега)

Офіційна

Постанови, промови, заяви.
Публікується дослівно без
редагування.

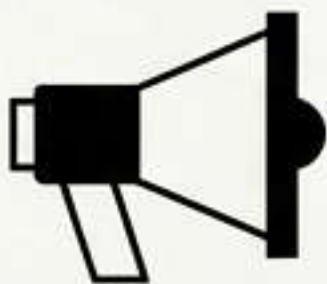
Подієва

Оперативні повідомлення.
Основний блок роботи
репортерів.

Ділова

Виступи фахівців (медицина,
агрономія). Створюється
спеціалістами або через інтерв'ю.

Довідкова та реклама

Афіші, розклади. Забезпечує
інформування та фінансову
підтримку.

Естетична

Література, фото, музика.

Публіцистична

Аналітика, коментарі, нариси.
Серцевина журналістики.

Анатомія впливу: Подія vs. Публіцистика

ПОДІЄВА ІНФОРМАЦІЯ (Фундамент)

ХТО СТВОРЮЄ:

Репортери та кореспонденти.

ДЖЕРЕЛА:

Інформаційні агентства, власні джерела.

ЦІННІСТЬ:

Швидкість, оперативність, фіксація фактів.

ПУБЛІЦИСТИЧНА ІНФОРМАЦІЯ (Серцевина)

ХТО СТВОРЮЄ:

Кваліфіковані оглядачі та редактори.

ДЖЕРЕЛА:

Глибокий аналіз, осмислення.

ЦІННІСТЬ:

Створення нових духовних та інтелектуальних цінностей.

Екосистема комунікації: 5 типів соціальної інформації

01

Масово-розповсюджувана:
Широкий доступ (преса, ТБ, книги).

02

Статистична: Офіційно документовані дані
(економіка, соціум) від держорганів.

03

Довідково-енциклопедична:
Систематизовані знання про явища та
постаті у встановленій формі.

04

Про особу: Офіційні документовані
анкетні дані.

05

Правова: Створюється в процесі роботи влади,
підприємств, партій. Забезпечує прозорість.

Правила гри: 6 моделей передачі інформації Роджера Блюма

Як саме журналіст має обробляти та передавати інформацію?
Швейцарський професор Р. Блум визначає 6 ключових ролей, кожна з яких має свою мету — і свою **небезпечну тіньову сторону**.

Спостерігачі та Ідеологи

Деклараційна журналістика

- **ФОКУС:** Повідомлення фактів.
- **РОЛЬ:** Нейтральний передавач, транслятор дій політиків.
- **МЕТОД:** Максимальна відстороненість та об'єктивність.

Журналістика думки / боротьби

- ФОКУС:** Власний погляд на проблему.
- РОЛЬ:** Прихильник ідеології чи партії.
- МЕТОД:** Фільтрація світу через уявну картину, непослідовна подача новин.
- ПРИКЛАДИ:** «Правда», «Neue Züricher Zeitung», Радіо Ватикану.

Детективи суспільства

ПОШУКОВА ЖУРНАЛІСТИКА

- **ПОХОДЖЕННЯ:** Англія, середина XX ст.
- **ДІЯ:** Відмова від простої трансляції. Перевірка, незалежна експертиза, відшліфовування фактів.
- **РОЛЬ:** Кримінальний детектив, що шукає всі доступні джерела.

ЖУРНАЛІСТИКА РОЗСЛІДУВАННЯ

- **ЕВОЛЮЦІЯ:** Вища форма пошукової (США, кін. XIX ст., Дж. Пулітцер).
- **ДІЯ:** Політичні викриття, критика та контроль, використання неортодоксальних методів.
- **РОЛЬ:** Охоронець громадських інтересів.
- **КЕЙС:** Уотергейтський скандал (відставка Р. Ніксона).

Аналітики та Дослідники

Точна (Суспільнознавча) журналістика

- **МЕТОД:** Використання методів соціології, створення емпіричних банків даних.
- **РОЛЬ:** Дослідник громадської думки, наукове підтвердження фактів.
- **ВИКЛИК:** Вимагає спеціальної освіти та обережності.

Журналістика інтерпретації

- **МЕТОД:** Роз'яснення першопричин та взаємозв'язків.
- **РОЛЬ:** Аналітик, коментатор.
- **ДІЯ:** Розставляння суб'єктивних акцентів (не претендуючи на істину в останній інстанції).

Матриця ризиків: Форми дегенерації професії

‘Детективи суспільства’
Аналітики та Дослідники

МОДЕЛЬ	ТІНЬОВА ФОРМА	НАСЛІДОК
Деклараційна	Журналістика сторонньої людини	Сліпа трансляція без контексту
Думки	Пропаганда	Ігнорування всього, що не відповідає ідеології
Пошукова	Чисто негативне висвітлення	Чим більше шукають, тим більше знаходять лише негатив
Розслідування	Смертний вирок	Несправедливе засудження людини до суду
Інтерпретації	Журналістика маніпулювання	Трактування фактів виключно у власних інтересах
Точна	Академічна сухість	Незрозумілість для широкої аудиторії

DOSSIER

DOSSIER

Влада над смислами

Журналіст не просто передає факти. Обираючи архітектуру повідомлення та правила гри, він конструює суспільну свідомість. Відповідальність за цю владу є головним критерієм професіоналізму.